

Paus blijkt redder: duizenden Joden overleefden dankzij kerkleider

Bron: Telegraaf, Maarten van Aalderen, 8 sep. 2023

ROME - Zeker 4300 mensen, onder wie 3200 Joodse mannen, vrouwen en kinderen, zijn tijdens de bezetting door de Duitse nazi's van Rome gered dankzij het Vaticaan en vooral dankzij de omstreden paus Pius XII.

Ze zijn toen in 155 religieuze instituten verstopt, 100 vrouwelijke en 55 mannelijke congregaties. Het gaat over de periode tussen september 1943 en juni 1944.

© ANP/HH

Paus Pius XII zou tijdens de Tweede Wereldoorlog in het diepste geheim Joden uit Rome hebben laten verstoppen.

De lijst van de namen van de geredde joden en de plaatsen waar ze werden ondergebracht tegen de deportaties is gevonden in een archief van het Pauselijke Bijbelse Instituut (PIB) in Rome. De lijst omvat alle namen, geboortedata en de plekken waar ze precies werden ondergebracht.

Dat gebeurde onder meer in parochies, kloosters, kerken, bij Augustijnse nonnen, priesters van Piazza Campitelli en andere religieuze instituten en structuren in Rome. Daar werden ze in het diepste geheim verstopt, zodat ze aan de vervolging van de nazi's konden ontkomen.

Alles blijkt te zijn gedocumenteerd door de jezuïet pater Gozzolino Birolo. Zijn lijst is nu in het archief gevonden.

De vondst is belangrijk voor de relatie tussen de rooms-katholieke kerk en de joodse gemeenschap. Zes specialisten, van de PIB en van het museum van de

herdenking van de slachtoffers van de Shoah Yad Vashem te Jeruzalem, zullen zich over de lijst buigen. „Deze samenwerking zorgt ervoor dat we meer begrip voor elkaar krijgen over deze moeilijke geschiedenis”, aldus pater Dominik Markl van de PIB.

Auschwitz

Paus Pius XII is altijd omstreden geweest. Zo is hem door de joodse gemeenschap altijd kwalijk genomen dat hij niet had geprotesteerd toen op 16 oktober 1943 uit Rome meer dan duizend joden naar Auschwitz werden gedeporteerd. Hij zweeg. Weinigen zouden het overleven.

Als verdediging voor zijn zwijgen, wordt gezegd dat ieder protest van paus Pius XII negatieve gevolgen zou hebben gehad. Zo reageerden de nazi's woedend toen de paus tijdens de kerstrede in 1942 in bedekte termen de vervolging door de nazi's van mensen „zonder schuld, alleen om reden van nationaliteit of ras” veroordeelde.

Een protest van het Nederlandse episcopaat tegen de vervolging zorgde ervoor dat joden die zich tot het katholieke geloof bekeerden eerder dan andere joden naar concentratiekampen werden gedeporteerd.